Humana People to People Baltic (HPPB)
Informacinis pranešimas, 2018 m. Nr. 2

Kas yra klimato kaita? Kaip tai mus veikia?

Klimato kaitos pavyzdys Lietuvoje - žiemos be sniego. Nuo 19 a. pabaigos Žemė įšilo daugiau nei 1°C. Tirpstant ledynams, jūros lygis pakyla per dešimt metų apie 3 cm. Pakrančių miestų apsauga kainuoja kasmet vis daugiau. Dešimtys tūkstančių žmonių kasmet miršta per karščius, kuriuos dar labiau didina visuotinis atšilimas. Šalių valdymą destabilizuojantys pabėgėlių srautai iš dalies kyla dėl klimato kaitos.

Viena iš svarbiausių klimato kaitos priežasčių yra ūkinėje veikloje skleidžiama tarša, ypač CO_2 dujos, kurios, tarsi šiltnamio plėvelė, sulaiko šilumą, todėl vadinamos šiltnamio dujomis. Jei CO_2 išmetimas į aplinką nebus kontroliuojamas, globalusis atšilimas gali pasiekti 5°C. Nors 5°C atrodo nedaug, bet pasekmės būtų skaudžios – tirpstant ledynams jūros lygis pakiltų iki 30 metrų. Tokiomis sąlygomis didelė žmonijos dalis neišgyventų, o dalis sausumos, tarp jų dalis Vakarų Lietuvos, būtų užlieta vandeniu.

Kaip sumažinti klimato kaitą?

Klimato atšilimas sulėtės, kai ūkinėje veikloje skleidžiamų teršalų kiekis bus sumažintas iki nulio. Tekstilės pramonės skleidžiamų šiltnamio dujų bei kitų teršalų kiekis mažėja, kai dėvėti ir jau nereikalingais tapę drabužiai neišmetami kaip atliekos, bet panaudojami dar kartą. Vieno kilogramo dėvėtų drabužių sugrąžinimas į vartojimą sumažina CO_2 dujų paskleidimą maždaug 1,9 kilogramo, vandens suvartojimą sumažina 70 litrų.

Dėvėtų drabužių grąžinimas pakartotiniam vartojimui, tai yra jų surinkimas, transportavimas ir rūšiavimas, taip pat daro poveikį aplinkai, bet šis poveikis yra tik 6 proc. poveikio, kurį daro drabužių gamyba iš naujų žaliavų. Sunku įsivaizduoti kitą ūkinės veiklos sritį, kuri, sunaudodama tiek nedaug natūralių išteklių ir energijos, aprūpintų žmoniją kokybiškais drabužiais už kainą, kuri yra tik dalis naujo drabužio kainos. Dėvėtų drabužių „prisikėlimas antrajam gyvenimui“ priklauso nuo: (1) kaip gerai suorganizuotas prekybos dėvėtais drabužiais parduotuvių darbas ir (2) asmeninio nusistatymo tausoti išteklius bei prisidėti prie klimato kaitos švelninimo.

Kokia HPPB įtaka?

VšĮ „Humana People to People Baltic“ (HPPB) dėvėtų drabužių rūšiavimo centras Vilniuje veikia nuo 1998 m. ir šiuo metu tai yra vienas didžiausių rūšiavimo centrų Baltijos šalyse. HPPB rūšiavimo centre tekstilės gaminiai išrūšiuojami į 182 kategorijas. Per vieną darbo dieną išrūšiuojama apie 160 tonų tekstilės gaminių, per metus – apie 38,3 tūkst. tonų. Išrūšiavus, 80 proc. dėvėtų drabužių yra kokybiški ir tinkami pakartotiniam naudojimui, tai yra parduoti dėvėtų drabužių parduotuvėse, o 15 proc. yra parduodama perdirbimui kaip antrinė žaliava.

Išrūšiuodama ir parduodama dėvėtus drabužius bei tekstilę, HPPB per vienerius metus vandens poreikį ūkinei veiklai sumažina 2 681 000 m^3, o CO_2 išmetimą į aplinką sumažina 73 tūkst. tonų. Palyginimui, 1 tona CO_2 paskleidžiama nuvažiavus automobiliu 4,5 tūkst. kilometrų. 73 tūkst. tonų CO_2 atitinka 328 tūkst. km, tai yra atstumui 8 kartus aplink Žemės rutulį. Be to, suteikiant drabužiams „antrąją gyvybę“, gamta „ilsisi“ nuo medvilnininkystėje ir tekstilės pramonėje naudojamų sveikatai itin kenksmingų chemikalų.

Ką galite padaryti Jūs?

Naivu ir neatsakinga būtų aklai pasitikėti, kad viskas kažkaip savaime susitvarkys ir be mūsų pagalbos. Apsisprendę įsigyti dėvėtą drabužį, mes ne tik sutaupome pinigų, bet tuo pačiu mažiname klimato atšilimą. Vienas svarbiausių dalykų, kurį galime padaryti kiekvienas, tai dalintis žiniomis ir diskutuoti apie klimato kaitą, klimato kaitos priežastis ir pasekmes su draugais ir šeima, stiprinant asmenines nuostatas tausoti išteklius ir aplinką. Žiniomis sustiprintos asmeninės nuostatos tausoti aplinką ir mažinti klimato atšilimą neišvengiamai pasireikš sprendimu įsigyti dėvėtus drabužius. Lygiai taip, kritiškai vertinti bei valingai keisti kitus savo kasdienio vartojimo įpročius.

Kova su maliarija

Nuotraukoje: Namibijos Humana People to People organizacijos darbuotojai testuoja Katwitwi bendruomenės gyventojus.

Pasaulio Sveikatos Organizacija pranešė, kad 2017 m. pasaulyje buvo nustatyti 220 milijonų maliarijos infekcijos atvejų, nuo kurių mirė 435 tūkst. žmonių, tarp jų 262 tūkst. vaikų iki 5 metų amžiaus.
Prieš 20 metų kovai su maliarija buvo pradėta skirti daugiau lėšų, pradėti naudoti naujos kartos vaistai, o žmonės skatinami naudoti nuo uodų saugančius tinklelius, todėl maliarijos infekcijų skaičius pasaulyje pradėjo mažėti. Tačiau nuo 2008-ųjų metų pasaulinė parama kovai su maliarija tarsi sustojo vietoje. 2013 m. buvo pastebėta, kad mirčių nuo maliarijos skaičius jau nebemažėja, bet išlieka pastovus - apie 400 tūkst. atvejų per metus. Sunkiausiai kovoti su maliarija sekasi Afrikos centrinėje ir pietinėje dalyse. Todėl svarbus kiekvienas kovos su maliarija projektas.

VšĮ „Humana People to People Baltic“ (HPPB) kovoje su maliarija
Nacionalinės Angolos ir Namibijos Humana People to People organizacijos 2017–2019 m. įgyvendina tarptautinės kovos su maliarija programos E8 projektą. Tarptautinę programą E8 sukūrė aštuonios pietų Afrikos valstybės, siekdamos pažaboti maliarijos infekciją iki 2030-ųjų metų. HPPB bendradarbiaudama su Angolos ir Namibijos Humana People to People organizacijomis remia E8 programos projekto įgyvendinimą.
Vykdydamos E8 programos projektą, Angolos ir Namibijos Humana People to People organizacijos veikia 900 km ilgio teritorijoje abipus valstybinės sienos. Teritorija laikoma rizikos zona dėl intensyvaus žmonių judėjimo per sieną bei dėl ten esančių pelkėtų vietovių, kuriose veisiasi maliariniai uodai.

Žmogui mirtinai pavojingu maliarijos parazitu dažniausiai užkrečia kraujasiurbiai uodai. Maliarijos parazitas skleidžia ypatingą kvapą, kurio viliojami kraujasiurbiai pirmiausia taikosi įgelti jau užkrėstam žmogui. Tai paaiškina, kodėl uodai taip greitai užsikrečia maliarijos parazitu ir juo užkrečia žmones. Kad būtų užkirstas kelias maliarijos epidemijai, būtina surasti ir išgydyti kiekvieną užkrėstą žmogų.
Abipus valstybės sienos išdėstytuose sveikatos punktuose budintys specialistai testuoja ir registruoja pacientus. Nustačius užkrėtimą, skiriami vaistai, kuriuos pacientas turi suvartoti čia pat. Pradėjusį gydytis pacientą sveikatos specialistai stebi 3 dienas. Jei liga nesitraukia, pacientas nukreipiamas į ligoninę. Užregistravus užkrėtimą maliarija, sveikatos punkto darbuotojai vyksta į užkrėstojo asmens gyvenamąją vietą ir testuoja visus 100 metrų spinduliu aplink užkrėstąjį gyvenančius žmones.
Kovojant su maliariją pernešančiais uodais, svarbu tinkamai prižiūrėti gyvenamąją aplinką. Tam pasitelkiami ir išmokomi savanoriai, kurie mobilizuoja vietos bendruomenę tvarkyti aplinką ir naikinti uodus jų veisimosi vietose.
Įgyvendinant tarptautinės programos E8 kovos su maliarija projektą, per 12 mėnesių Namibijoje buvo atlikti 67 746 maliarijos testai, iš kurių 5 254 patvirtino užkrėtimą. Angoloje buvo atlikti 214 202 testai, iš kurių 26 928 patvirtino užkrėtimą. Gydymas ir vaistai skiriami kiekvienam užkrėstajam, tai yra daugiau nei 32 tūkstančiams žmonių. Be to, projekto įgyvendinimo metu:

- Pagaminti 7 nameliai-sveikatos punktai, kurie yra išdėstyti palei Angolos ir Namibijos sieną, 6 Angoloje ir 1 Namibijoje.
- Išmokyti ir įdarbinti 60 sveikatos darbuotojų, kovos su maliarija profesionalų.
- Išmokyti 16 Namibijos bendruomenių sveikatos darbuotojų.
- Išmokyti ir sutelkti 500 Angolos ir 100 Namibijos kovos su maliarija savanorių.